

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 351/08-55

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. mája 2009 o prijatej sťažnosti [REDACTED], zastúpeného [REDACTED] [REDACTED], advokátom, [REDACTED], vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 42 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. II-74 Charty základných práv Európskej únie, práva podľa čl. 2 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva podľa čl. 26 Všeobecnej deklarácie ľudských práv a práva podľa čl. 13 Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach rozhodnutím [REDACTED] [REDACTED] o vylúčení zo štúdia z 28. februára 2008 a [REDACTED] [REDACTED] vydaným v odvolacom konaní 2. júla 2008 takto

r o z h o d o l :

Konanie o sťažnosti [REDACTED] namietajúcej porušenie základného práva podľa čl. 42 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. II-74 Charty základných práv Európskej únie, práva podľa čl. 2 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva podľa čl. 26 Všeobecnej deklarácie ľudských práv a práva podľa čl. 13 Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach rozhodnutím [REDACTED] [REDACTED] o vylúčení zo štúdia z 28. februára 2008 a rozhodnutím [REDACTED] [REDACTED] vydaným v odvolacom konaní 2. júla 2008 z a s t a v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. augusta 2008 doručená sťažnosť [REDAKČIA] (ďalej aj „sťažovateľ“) zo 4. augusta 2008, ktorou namietal porušenie svojho základného práva na vzdelanie priznaného v čl. 42 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. II-74 Charty základných práv Európskej únie, práva podľa čl. 2 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), práva podľa čl. 26 Všeobecnej deklarácie ľudských práv a práva podľa čl. 13 Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach rozhodnutím [REDAKČIA] [REDAKČIA] [REDAKČIA] [REDAKČIA] o vylúčení zo štúdia z 28. februára 2008 a [REDAKČIA] [REDAKČIA] vydaným v odvolacom konaní 2. júla 2008.

2. Označenými rozhodnutiami bolo podľa sťažovateľa porušené jeho právo na vzdelanie zaručené ústavou, dodatkovým protokolom a ďalšími v sťažnosti uvedenými dokumentmi, ktorých znenie v sťažnosti citoval. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní prijal sťažnosť na ďalšie konanie a po jej prerokovaní takto rozhodol:

„ 1. Ústavnej sťažnosti sa vyhovuje.

2. *Základné právo sťažovateľa právo na vzdelanie priznané v čl. 42 Ústavy SR, čl. II-74 Charty základných práv Európskej únie platnej od roku 2000, čl. 2 Protokolu z roku 1952 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd z roku 1950, čl. 26 Všeobecnej deklarácie ľudských práv prijatej v roku 1948 a čl. 13 Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach z roku 1966 bolo porušené rozhodnutím [REDAKČIA] [REDAKČIA] o vylúčení sťažovateľa zo štúdia zo dňa 28.02.2008, ako aj rozhodnutím [REDAKČIA] [REDAKČIA] vydanom v odvolacom konaní dňa 02.07.2008.*

3. *Rozhodnutie [REDAKČIA] [REDAKČIA] o*

vylúčení sťažovateľa zo štúdia zo dňa 28.02.2008, ako aj rozhodnutie [REDACTED] [REDACTED] zo dňa 02.07.2008 o výsledku odvolacieho konania sa zrušujú a vec sa vracia prvostupňovému orgánu na ďalšie konanie.

4. Sťažovateľovi sa priznávajú trovy právneho zastúpenia v celkovej výške 6.320,- Sk.“

3. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 351/08-16 z 30. októbra 2008 rozhodol o prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

II.

4. Na základe výzvy ústavného súdu sa k prijatej sťažnosti vyjadrila [REDACTED] [REDACTED], ktorá vo svojom vyjadrení z 5. februára 2009 doručenom ústavnému súdu 9. februára 2009 popri iných skutočnostiach uviedla: „... sťažovateľ [REDACTED] zároveň s podaním tejto sťažnosti na ÚS podal v ten istý deň na KS v Banskej Bystrici žalobu takmer identického znenia proti Rozhodnutiu a postupu správneho orgánu podľa § 247 a nasl. OSP v tej istej veci, t.j. proti Rozhodnutiu [REDACTED] [REDACTED] zo dňa 28.02.2008 o vylúčení zo štúdia [REDACTED] a Rozhodnutiu [REDACTED] [REDACTED] zo dňa 02.07.2008 v odvolacom konaní, ktorý potvrdil rozhodnutie [REDACTED]“

Dňa 14.1.2009 bolo na KS v Banskej Bystrici pojednávanie vedené pod č. 23S/132/2008 a v nadväznosti na ďalej uvedené skutočnosti je potrebné uviesť, že žaloba [REDACTED] bola konajúcim súdom zamietnutá 14. januára 2009. Rozsudok zatiaľ nenadobudol právoplatnosť.“

5. Vyjadrenie [REDACTED] bolo zaslané právnemu zástupcovi sťažovateľa spolu s výzvou na podanie písomnej repliky k vyjadreniu, najmä ku stavu konania vedeného Krajským súdom v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 23 S 132/2008. Ústavný súd od právneho zástupcu sťažovateľa vyžiadal aj rovnopis návrhu na začatie konania (žaloby) a rozhodnutie krajského súdu.

6. Právny zástupca sťažovateľa v písomnej replike doručenej ústavnému súdu 26. marca 2009 okrem iného uviedol: „Vzhľadom v sťažnosti uvedení krivdu, ktorú

sťažovateľ pociťoval a pociťuje, ako aj z opatrnosti, aby nedošlo k znemožneniu ochrany jeho práv Sťažovateľ okrem Ústavnej sťažnosti podal:

I. na Krajský súd v Banskej Bystrici žalobný návrh proti rozhodnutiu a postupu správneho orgánu podľa § 247 a nasl. OSP

II. na ORPZ vo Zvolene oznámenie o skutočnostiach, že bol spáchaný trestný čin (toto oznámenie ústavný súd považoval z hľadiska rozhodnutia o zastavení konania za irelevantné).

Podotýkame pri týchto podaniach vzhľadom na mimoriadne veľkú závažnosť krivdy spáchanej na sťažovateľovi, nešlo o úmysel niečo ústavnému súdu zatajiť, ale skôr o dožadovanie sa svojich práv všetkými možnými cestami a formami...“

Právny zástupca k replike pripojil aj rovnopis žaloby zo 4. augusta 2008, kópiu rozsudku krajského súdu zo 14. januára 2009 a kópiu odvolania navrhovateľa (sťažovateľa) proti uvedenému rozsudku.

7. Ústavný súd na Najvyššom súde Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) zistil, že konanie je vedené pod sp. zn. 8 Sžo 150/2009. O odvolaní sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu zatiaľ nebolo najvyšším súdom rozhodnuté.

III.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Sťažnosť podaná na ústavnom súde a žaloba podaná na krajskom súde sú z rovnakého dňa, a to 4. augusta 2008. Vychádzajúc z procesného stavu, keď sťažovateľ podal proti tým istým rozhodnutiam orgánov akademickej samosprávy sťažnosť na ústavnom súde, ako aj žalobu na správnom (všeobecnom) súde, sa ústavný súd musel zaoberať otázkou, či sú splnené podmienky, za ktorých môže vo veci ďalej konať a meritórne (nálezom) rozhodnúť, teda či sú splnené procesné podmienky.

8. Podľa § 31a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) alebo Trestného poriadku.

Podľa § 103 OSP kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Podľa § 83 OSP začatie konania bráni tomu, aby o tej istej veci prebiehalo na súde iné konanie.

Podľa § 104 ods. 1 prvej vety OSP, ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

9. Zákon o ústavnom súde teda predpokladá, že popri v ňom obsiahnutých procesných normách (*lex specialis*) sa na konanie pred ústavným súdom primerane použijú ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku ako *lex generalis*. Primeranosť ich použitia možno vnímať ako oprávnenie ústavného súdu postupovať podľa konkrétneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku vtedy, ak sa ocitne v obdobnej procesnej situácii ako všeobecný súd. Termín „primerane“ pritom treba vykladať tak, aby boli rešpektované špecifické procesné situácie, ktoré v rozhodovacej činnosti ústavného súdu môžu nastať. Pokiaľ ide o skúmanie procesných podmienok, ústavný súd je rovnako ako všeobecný súd kedykoľvek za konania povinný prihliadať na to, či sú splnené. Ani prijatie sťažnosti na ďalšie konanie nezbavuje ústavný súd tejto povinnosti. Medzi takzvané negatívne procesné podmienky patrí aj prekážka začatej veci (*litispendencia*) vyjadrená v § 83 OSP, ktorá vylučuje, aby o tej istej veci prebiehali na súde, prípadne na viacerých súdoch viaceré konania.

10. O *litispendencia* možno hovoriť vtedy, ak ide o „tú istú vec“. Ústavnému súdu je zrejmé, že predmet konania pred ústavným súdom nie je absolútne totožný s predmetom

konania pred správnym súdom. Kým ústavný súd rozhoduje na podklade sťažnosti o namietanom porušení ústavou garantovaných základných práv a slobôd (ľudských práv a základných slobôd), správny súd preskúmava zákonnosť rozhodnutia a postupu správneho orgánu. Pokiaľ ide o vzťah ústavnosti a zákonnosti, ústavný súd uviedol, že tento vzťah je hierarchický. Zákonnosť sa odvodzuje z princípov ústavnosti a musí byť s nimi v súlade (II. ÚS 58/98). Ústavnosť je teda jadrom zákonnosti. Sťažnosť podaná na ústavnom súde a žaloba podaná na krajskom súde sú z rovnakého dňa, a to 4. augusta 2008.

11. Nemožno však obísť skutočnosť, že v konaní o sťažnosti pred ústavným súdom ako aj v konaní pred krajským súdom vedeným pod sp. zn. 23 S 132/2008 vystupujú tí istí účastníci. V konaní o sťažnosti pred ústavným súdom vystupuje [REDAKOVANÉ] v procesnom postavení sťažovateľa a [REDAKOVANÉ] v postavení účastníka konania, proti ktorému sťažnosť smeruje (§ 51 zákona o ústavnom súde). V konaní pred správnym súdom (krajským súdom) vystupuje [REDAKOVANÉ] ako žalobca a [REDAKOVANÉ] ako žalovaný (§ 250 ods. 1, 2 a 4 OSP).

12. Rovnako musí byť ústavným súdom zohľadnená aj (čiastočná) totožnosť petitu sťažnosti podanej na ústavnom súde a petitu žaloby podanej na krajskom súde. V petite sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby jej bolo vyhovené, bolo vyslovené porušenie jeho práv, rozhodnutie o jeho vylúčení zo štúdia, ako aj rozhodnutie o výsledku odvolacieho konania zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie prvostupňovému orgánu. V petite žaloby podanej na krajskom súde sťažovateľ ako žalobca navrhuje, aby krajský súd zrušil totožné rozhodnutie o výsledku odvolacieho konania a totožné rozhodnutie o jeho vylúčení zo štúdia. Je zrejmé, že vzhľadom na procesné dôsledky možných výrokov rozhodnutia ústavného súdu je práve požadované zrušenie rozhodnutí orgánov akademickej samosprávy leitmotívom konania sťažovateľa.

13. Vychádzajúc z princípu subsidiarity vyjadreného v čl. 127 ústavy („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) je zrejmé, že právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám (ľudským právam a základným slobodám) je daná len podporne (subsidiárne), ak o nich nerozhoduje iný, teda všeobecný súd. Je zrejmé, že iným súdom v zmysle citovaného ústavného článku je aj správny súd

(krajský súd), ktorý síce nerozhoduje explicitne o namietanom porušení základných práv a slobôd (ľudských práv a základných slobôd), avšak pri svojom konaní a rozhodovaní je rovnako ako ústavný súd povolaný tieto práva a slobody chrániť. Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01), že ochrana garantovaných práv a slobôd ústavou, resp. Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy).

14. Vychádzajúc z už uvedených skutočností, najmä vzhľadom na totožnosť účastníkov konania pred ústavným súdom a krajským súdom, čiastočnú totožnosť petitu sťažnosti podanej na ústavnom súde a petitu žaloby podanej na krajskom súde v časti požadujúcej zrušenie napadnutých rozhodnutí a vrátenie veci na ďalšie konanie a postavenie správneho súdu (krajského súdu, ako aj najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu) ako primárneho ochrancu práv sťažovateľa, dospel ústavný súd k záveru, že začaté a prebiehajúce konanie pred správnymi súdmi, ktoré na podklade žaloby sťažovateľa preskúmavajú zákonnosť napadnutých rozhodnutí o vylúčení sťažovateľa zo štúdia a ktoré nie je právoplatne skončené, je negatívnou prekážkou začatej veci (litispendencia), ktorá bráni ústavnému súdu ďalej vo veci konať a nálezhom meritórne rozhodnúť. Ak ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosti dodatočne zistí nesplnenie neodstrániteľnej podmienky konania pred ústavným súdom, konanie o sťažnosti zastaví podľa § 104 ods. 1 prvej vety OSP (uznesenie ústavného súdu z 26. novembra 2003 sp. zn. III. ÚS 202/02). Ústavný súd preto vychádzajúc z § 31a zákona o ústavnom súde aplikoval primerane ustanovenia § 83, § 103 a § 104 ods. 1 OSP a konanie o sťažnosti sťažovateľa zastavil.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. mája 2009